

faith.“ Pouze snaha kulturně odlišit svůj region od italského okolí a také postupný ekonomický rozmach v posledních letech vede k relativnímu oživení jihoitalských nářečí, především v oblasti Grecia Salentina. Články *The Greeks of the Azov Region* a *The Survival and Functioning of the Greek Dialects of the Area of Marioupolis* autorek Aikateriny Pappou-Zouravliova a Aspasia Chatzidaki v historických souvislostech shrnují jazykovou situaci v těch oblastech Ukrajiny, kam koncem 18. století přišli řečtí přistěhovalci, a stručně charakterizují řecký dialekt používaný v okolí města Mariupol, který si — nezasažen vlivem obecné novořečtiny — zachoval četné archaické prvky. A. Chatzidaki se svou prací, jejímž východiskem je demografický průzkum, snaží postihnout současnou jazykovou realitu v oblasti: faktickou triglosii, kdy vedle sebe stojí ruština, ukrajinština a řecký dialekt, způsob, jímž se místní obyvatelé s takovou realitou vyrovnávají, a výsledek této situace, tedy značný ústup dialektu ve prospěch ruštiny.

Sborník uzavírají dva krátké články *The Idiom of the Sarakatsans of Bulgaria* a *The Greek-speaking Cretans of Lebanon* Christose Tzitzilise a Rouly Tzokalidou, které se stručně vyrovnávají se dvěma drobnými řecky mluvícími komunitami: Sarakatsánů (otázka jejich původu není ještě jednoznačně dořešena) v Bulharsku a krétských muslimů v Libanonu a Sýrii. Ch. Tzitzilis stručnou fonologickou, morfologickou a lexikální charakteristikou dokazuje příslušnost sarakatsánského nářečí ke skupině tzv. severořeckých dialektů. R. Tsokalidou pak na základě sociologického průzkumu hodnotí stupeň znalostí řečtiny v místní původně řecké komunitě.

Na závěr zbývá ještě dodat, že vydavatelé z Aristotelovy univerzity nehodlají problematiku řeckých dialektů opustit a omezit se tak pouze na tento sborník, ale svůj zájem o ni chtějí deklarovat i dalším svazkem „The Greek Language and its Dialects“.

Michaela Hanousková

ANTIQUORUM NON IMMEMORES... Polskie Towarzystwo filologiczne 1893–1993 (Acta Societatis Philologiae Polonorum vol. III), Warszawa — Wrocław 1999, str. 390 + fotografické přílohy.

Nejen v klasické filologii je chválné a prospěšné připomínat čas od času, co pro nás vykonaly předchozí generace, a uvědomovat si, že bez jejich úsilí by naše práce nemohla dosáhnout dnešní úrovně. Platí to v běžném životě, tím více však i ve vědeckém bádání. Polští klasičtí filologové si jsou zřejmě této skutečnosti velice dobře vědomi, a proto v r. 1999 vydali u příležitosti stého výročí vzniku sdružení zvaného Polskie Towarzystwo filologiczne (1893–1993) zvláštní sborník. Část první (7–122) obsahuje materiály ze „sjezdu století“, který se konal v r. 1994 v Krakově. „Polskie Towarzystwo filologiczne“ bylo založeno v r. 1893 ve Lvově; přetrvalo sto let těžké polské historie, v níž se války střídaly s revolucemi a povstáními, které přinášely velké ztráty nejen na lidských životech, ale i na hmotných a kulturních statcích.

Nesmírné problémy pro klasická studia znamenalo období po 2. světové válce, v 70. letech se však habilitovala řada mladých pracovníků, kteří dovedli obor nejen udržet při životě, a jak to Sborník dobře ilustruje, rovněž i dále rozvíjet. Při vědecké práci byl v Polsku vždy kladen důraz nejen na odborná pojednání, ale také na činnost vydavatelskou. Že v tomto směru polští kolegové dosáhli světového věhlasu, o tom svědčí jejich edice u Teubnera, v Oxfordu, ale i renomované edice vycházející přímo v Polsku. Jejich bohatství recenzovaná publikace velmi dobře ilustruje.

Sborník zahajuje pozdravný list slavného polského rodáka a čestného předsedy PTF Wiktora Steffena, uvedený Vergiliovými verši: „*Tu ne cede malis, sed contra audentior ito!*“ a „*O passi graviora, dabit deus his quoque finem.*“ Příznačný je i Steffenův závěr opírající se o Ovidiova slova: *Inde genus durum sumus experiensque laborum | Et documenta damus, qua simus origine nati.*

V dalších statích je — kromě pojednání o V. Kadlubkovi z pera M. Plezii — podáván přehled o jednotlivých disciplínách (grecistika: 22–27; latinistika: 28–39; lat. medievistika: 40–61; neolatinistika: 62–72; byzantologie: 73–89). S. Dworacki pojednal o 100 letech existence periodika Eos, J. Axer o úloze a významu PTF. Inspirativní je pro naše učitele, ale i pro jiné kulturní pracovníky příspěvek Kazimierza Koruse *O úloze latiny* v novém vzdělávacím systému; autor si všímá také postavení řečtiny a ukazuje, že i když polští kolegové nejsou zdaleka spokojeni se současným stavem, je v zemi našich sousedů zodpovědnost za to, aby příští generace nepropadly jednostranně zaměřené technické výchově, přijímána přece jen daleko vážněji, než jak se to děje u nás. Na str. 111–121 je pak zachycena panelová diskuse k předneseným referátům.

Rozsáhlejší část II obsahuje přímé vzpomínky předních polských klasických filologů i zástupců jednotlivých kruhů PTF ve Lvově, Krakově, Poznani a Varšavě na rozvíjení klasických studií v dobách minulých. Dovídáme se o činnosti kruhu slezsko-katovického, lodžského, vilenského, lubelského, wratislavského, gdaňského, toruňského, pjotrkovského, opolského. Již uvedený výčet míst hovoří dostatečně o tom, jak široké zázemí má polská klasická filologie. Souvisí to jistě nejen s tradičně odlišným vztahem polských státních institucí k řecko-rímským studiím, ale hodně to napovídá i o široce zaměřené pedagogické a vědecké činnosti našich polských kolegů.

Z hlediska odborného, ale i lidského, jsou zajímavé také medailónky čestných členů PTF (je jich 32!).

Polským kolegům můžeme blahopřát nejen k nové publikaci, ale především k záslužné činnosti, která je řadí na přední místo mezi evropskými klasickými filology a která v knize nalezla tomu odpovídající odraz.

Dagmar Bartoňková

OPRAVA

Ve sborníku N 3-4, 1998-1999, došlo k omylu v uvedení jmen autorek dvou recenzí. Pojednání o knize S. Sousedíka napsala **Andrea Krupová**, recenzi „Hugo ze Svatého Viktora *De tribus diebus*“ **Iva Adámková** (srov. obsah sborníku N 3-4).

redakce